

Poština plačana v gotovini

Cena 2 Din

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1932/33

Milijon težav

Premijera 11. januarja 1933

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAN

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA Č. 34/II

TELEFON 24-63

**ELEGANCA
TOČNOST
SOLIDNOST**

FRANCOSKI, ANGLEŠKI PLAŠČI

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 11. januarja 1933

Boris Zihert:

V. Katajev drugič na našem odru

»Kvadratura kroga« — »Milijon težav«.

Drugo od drugega komaj osem mesecev vsaksebi. Za nas. Za Katajeva prav gotovo precej več. Pet do šest let.

Vse dejanje je v »Kvadraturi kroga« koncentrirano na razreševanje kompliciranega matematičnega problema, naloge, v kateri so medsebojno odvisne funkcije živi ljudje, namah postavljeni v nove družbene odnose, še zmerom polni nejasnih pojmov o marksistični etiki, svobodni ljubezni in proletarski razredni morali.

Ti živi ljudje so v tem primeru komsomolci in komsomolke epohe Nepa, nove ekonomske politike, leninskega levjega umika, dobe splošnega iskanja novih poti in novih form. Vprav zato te dejanje navzlic svojemu veselemu tonu časih uklene, sili, da razmišljaš, ko se ustaviš pred navidez nerešljivimi problemi in pa takisto na videz od vekomaj do vekomaj veljavnimi in tako rekoč prirodnimi zakoni.

V »Milijonu težav« je stvar drugačna. V tretjem, »rešajuščem« letu petletke smo... Moskovski tramvaj, vuži in Zagsi — tako se pravi v sovjetskem žargonu višjim učnim zavodom in uradom za registracijo porok — Stalingrad, tvornica traktorjev, kooperativne hiše, zaprti trgi, partija, sovjetski transport, Krim, defekti in še to in ono...

Katajev ne išče več Ludolfovih števil za rešitev življenjske kvadrature kroga. Zanj to ni več važno. Naloga, ki jo je rešil ali jo morda še rešuje razvoj. Njegovi junaki, Agnesa in Vanja, Šura in Miša, — to se ve, spet dva komsomolska para — so stari vsak takole okrog dvajset let. V štirinajstem letu proletarske revolucije... Katajev se tokrat smeje, njegov smeh ni otožni, melanholični in rusko ubrani nasmešek kakega Zošččenka ali Romanova, ki postajata zadnje čase v Rusiji kar nekam neaktualna, marveč je ta smeh veder in prešeren, tisti »žizneradostnyj« smeh, ki je tipičen za dandanašnjo rusko mladino, modernizirano, amerikanizirano, sovjetizirano.

V središču dejanja je stari Ekipažev, liberalcec in demokrat, s praporom in frakom, s principii in ideali, pražen in nesodoben.

Ekipaževa vobče ni, Ekipažev je anahronizem, posebljeno nasprotje novega človeka ali pa recimo, mlade generacije.

Ravno v tem je vsa njegova tragika, komična, groteskna, smešna do solz. Dve hčeri ima in enega sina. Brezposeln inteligent duševnega dela. Žrtev represij. Živi od tradicij: Radiščev, Puškin, Lermontov, oktobristi, dekabrski. In prapor starega ruskega liberalizma dviga, še precej visoko ga dviga, na kljub vsemu in ne glede na vse okrog sebe. Ded ga je dvigal, oče ga je, zdaj ga nosi on in za njim ga bo sin. Namah pa trešči z jasnega. Očetje in sinovi. Hčeri se poročita, starejša z inteligentnim pijancem iz ugledne družine, mlajša z delavcem, študentom Komakademije. Prav za prav to ne bi bilo tako strašno, prapor mora tako ali tako ostati v moških rokah. Mora, po vseh principih starega ruskega liberalizma mora. Sina mu izpridijo. Bodoči praporščak se izneveri velikim tradicijam, idealom in principom, stopi v milico — tako se pravi sovjetski prometni policiji, — se oženi s konduktorko moskovskega tramvaja in vzame njeno ime. Kjučikov se piše zdaj in ne več Ekipažev. Majhna sovjetska posebnost, toda usodna za starega ruskega idealista in liberalca Anatolija Esperoviča, zadnjega iz rodu Ekipaževih.

»Milijon težav«, to je košček današnje Rusije. Katajev živi v XX. stoletju, v resnici živi, sredi procesa industrijalizacije, kolektivizacije in elektrifikacije. Brez »ruske sfinge«, ikon in predsodkov. Priprost, enostaven, razigran in modern. Produkt svojega časa. Tako ga je treba tudi sprejeti in razumeti.

B. K.:

Familija Ekipaževih

Tudi tako bi se lahko imenovala veseloigra. V Nemčiji so jo igrali pod naslovom »Poslednji Ekipažev«, kar je v zvezi z dejanjem in okolico, kjer se godi, celo simbolično. Toda naj že bo kakor hoče: veseloigra »Milijon težav« je drama starega liberalnega ruskega inteligenta, ki je bil pod vlado carizma demokrat, zato je bil proti tlačanstvu, sanjaril je o neki svobodi, ki je sam konkretno ni znal definirati, zdaj pa se je znašel v povsem novih prilikah, ki mu prizadevajo »milijon težav«.

»Ni več pravih inteligentnih ljudi... ni več prave inteligence...« To je njegov stalni refren. Nekoč je bil profesor in doktor estetike A. E. Ekipažev, lastnik hiše na Kravjem valu s 25 sobami — pa so jo »ekspropriirali« — vzeli in zdaj živi v sobi, v katero je zbasal vse svoje knjige, staro pohištvo, podobe različnih »intelektualcev« — nad pisalno mizo visi Dostojevski, toda dr. Ekipažev, ki lahko govori o dobrinah ruske inteligence, o njenem velikem pomenu niti ne ve več, da slika ne predstavlja Dostojevskega, temveč je sveto zaverovan, da visi nad pisalno mizo Belinski. Knjige so zaprašene, na vsem leži prah — na Ekipaževu kakor na knjigah — spodaj pa ropoče in zvoni moskovski tramvaj. Profesor Ekipažev živi stalno v živčni napetosti —

kakor da trpi na zasledovalni blaznosti, vidi povsod same napade na staro, dobro rusko inteligenco, ne zaupa niti lastnemu sinu več in iz protesta, ker pomaga inženier Peril, zet Artomovne, pri gradnji nove Rusije, pljune v njen boršč. To ni samo smešna, temveč tragična demonstracija nemoči. In zdaj se zgodi nekaj strašnega. Najmlajša hči, ki obiskuje vuz (višja šola), se poroči z mladim delavcem Vanjo Parasjukom. Delavec — to je bil po mnenju take liberalne inteligence, kakor je Ekipažev — baraba, pijanec, vodkar, pretepač, goljuf, bandit — kolikor je pač že vseh priimkov, ki mu jih natovori Ekipažev. Toda usoda, ki je v rokah pisatelja Katajeva, hoče, da Ekipažev po svoji nerodnosti, po svoji inteligenci in važnosti zamenja tovariša Vanjo z izgubljenim intelektualcem Ananasovim, ki se je poročil z njegovo najstarejšo hčerko. Zamenjava postane zanj usodepolna. Vsi otroci se mu izneverijo — Kalerija in Ananasov, ki sta mu kot intelektualca po duhu najbližja, sta zahtevala po starem običaju meščanstva doto — toda Ekipažev je doto zapravljal — sin Miša postane milicionar in se poroči s konduktorko moskovskega tramvaja, Agnesa je žena delavca Vanje. Očetje in sinovi, ki jih je za osemdeseta leta ruske družbe ovekovečil Targenjev, so našli novega pisatelja. Tudi njih usoda je drugačna! Iz drame, iz romana se je spremenila v veseloigro. Edino, kar ostane pedantnemu profesorju Ekipaževu, je ključ od stranišča, ki ga je zaklenil, ker sostanovaleci niso ugašali luči, števec pa je radi tega nakazal preveč porabljene elektrike. Profesor ne prenese vseh teh milijonov težav in na koncu pobesni, da morajo poklicati milicionarja. Milicionar pride — in v njem spozna sina Mišo. Prekolne ga, sin pa ga po svoji službeni dolžnosti aretirata, ker razgraja v tujem stanovanju. Stari ded Parasjuk, ki je bil nekoč za hišnika pri Ekipaževih, pa pomeče še deputacijo stanovalecev (sami očalarji-intelektualci) skozi vrata.

Vsa ta vsebina daje igri bolj značaj komedije kot navadne veseloigre. Ponekod prehaja že v grotesko. Režija je vzela isto smer. Samo konec je iz tehničnih razlogov nekoliko spremenjen — toda idejno je popolnoma v smislu Katajeva — tako, da prav za prav ni sprememba, ampak samo dopolnitev in poživljenje konca.

Razno

Johan Bojer, znani norveški dramatik in romanopisec, je prisostvoval nedavno v Pragi češki premieri svoje drame »Walewska in Napoleon«.

»V 22 letih«, pravi Bojer sam, »sem napisal marsikako delo, pa mi ves ta čas »Walewska« ni hotela iz glave. Neštetokrat sem jo predelal in potem zopet na novo napisal; in sedaj, ko se bo igrala, zares ne morem reči, ali sem z Napoleonom res gotov. Delo sem moral vsekako dati iz rok, kajti drugače bi se prej ko slej zopet vrnil k drami, ki mi je tako pri srcu. Drama ima tale

umetniški namen: hotel sem dramatično prikazati srečanje svetovnega ženija Napoleona s priprostim ženskim bitjem. V koliko mi je to uspelo, bo pokazal sprejem mojega dela v Pragi, kjer opažam zelo kultivirano teatersko življenje. Trenutno, pred premiero, je Pražanov sama ljubeznivost, kakor je pred premierami pač navada. Rad bi pa vedel, kako bo po premieri...«

Priprostost in iskrenost odlikujeta tega nordijskega pesnika v njegovih izjavah. Že precej dolgo kaj radi čitajo njegova dela v Franciji in Ameriki, v zadnjem času tudi v Nemčiji. Iskanje resnice je osnovni problem njegovega ustvarjanja.

Bojer je bil pred tremi leti prvič v Pragi. Prignala ga je želja, da si kot častilec Wallensteinov ogleda Wallensteinovo palačo. Ta obisk mu je dal pobudo za novo dramo z glavnima junakoma Wallensteinom in Gustavom Adolfom. Wallenstein mu pomeni skoro toliko kot Napoleon. Kakor trdi Renau in z njim tudi Bojer, je namen človeštva, da vzgoji velike ljudi. In namen umetnosti je po Bojerjevem mnenju in po mnenju vsakega čistelega pesnika, da oblikuje usodo velikih ljudi.

Prvi dve dejanji se vršita v Varšavi, v zimi l. 1806/7. Poljska pričakuje, da jo bo veliki osvajalec osvobodil ruskega jarma. Napoleon se zaljubi v 20letno ženo 18letnega grofa Walewskega. Mlada, nedolžna grofica, vzgojena v samostanu, odbija to ljubezen. Njena svakinja, nadškof in vse plemstvo jo rote, naj se za domovino žrtvuje. Grofica se slednjič vda, obišče cesarja in ga prosi, naj njeni domovini pomaga, a njej sami naj prizanese. Med dialogom v drugem dejanju se pa mlada žena zaljubi v cesarja in se mu vrže v objem. Zadnje dejanje se vrši dve leti pozneje v Schönbrunnu. V Napoleonu dozori sklep, da se poroči z avstrijsko princeso; s težkim srcem se poslovi od svoje noseče ljubice, ki se vda v svojo usodo in se vrne kot kneginja k svojemu možu. Domovine s svojo žrtvijo ni rešila jarma.

V zadnji predelavi tega dela je avtor dedal v 3. dejanju razgovor Napoleonov s togotnim grofičinim bratom o vojni. Ta vročekrvni patriot besni v 1. dejanju proti Napoleonu, vsemogočnemu zapeljivcu njegove sestre, v 2. dejanju se pa sprijazni s položajem in postane polkovnik. Končno se odloči, da se odreče tej časti, ker sovraži vojno. Napoleon pa mu pojasni, da se človeštvo dá prisiliti k napredku le z brezobzirno silo, ne glede na škodo, ki jo pri tem sila povzroči — in ga prepriča.

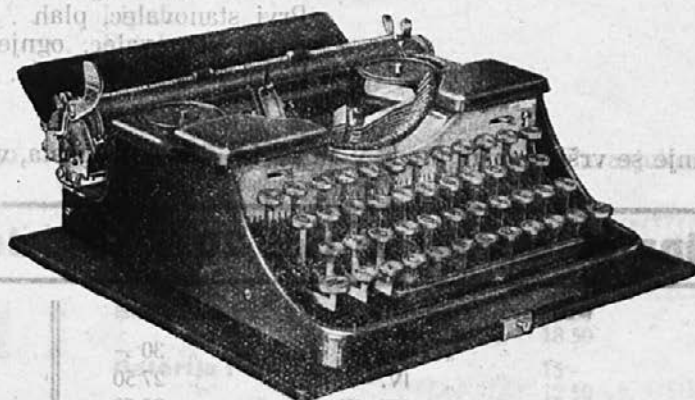
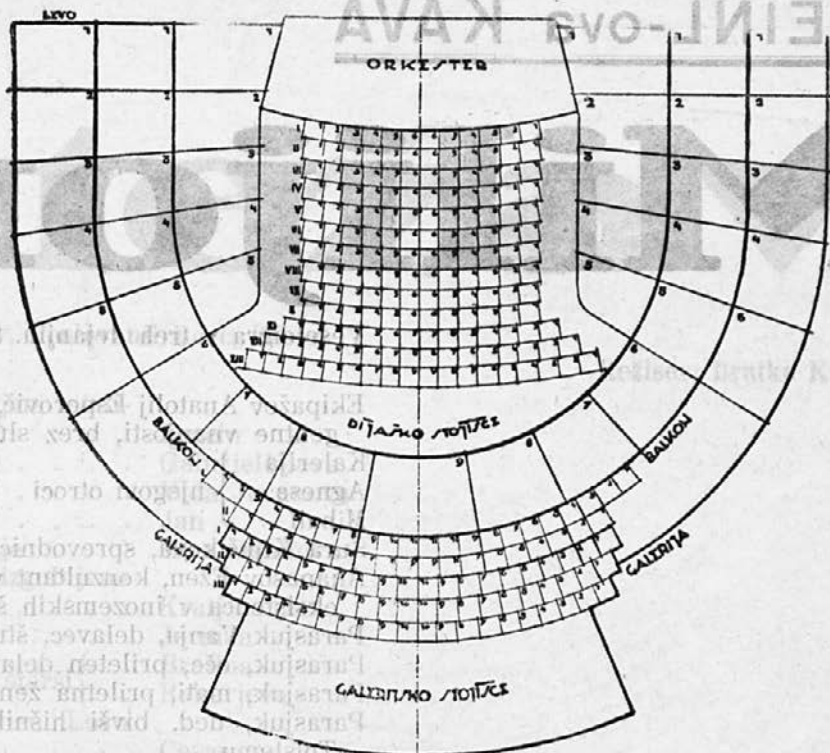
Avtor je porabil ljubezensko epizodo iz življenja velikega vojskovodje kot okvir za filozofska razmotrivanja o povojnih problemih našega časa: čudno nasprotje sebične ljubezni z resnimi vprašanji, ki niso z ljubeznijo v nikaki zvezi. To nesoglasje je publika pri igri ves čas čutila in je v zadregi — pokašljevala.

Rč

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Župančič. Urednik: Fr. Lipah. — Tiskarna Maks Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

A. PRELOČ

Ljubljana, Marijin trg - Tel. 3456

MEINL-ova KAVA

Milijon težav

Veseloigra v treh dejanjih. Spisal Valentin Katajev. Poslovenil Boris Zihrl.

Režiser: Bratko Kretf.

Ekipažev Anatolij Esperovič, precej inteligentne vnanjosti, brez službe . . . . .

Kalerija } njegovi otroci } . . . . .

Agnesa } . . . . .

Mihail } . . . . .

Šura Ključikova, sprevodnica moskovega tramvaja . . . . .

Ananasov Ežen, konzultant v umetniških zadevah, izgubljena

eksistenca v inozemskih športnih akademije . . . . .

Parasjuk Vanja, delavec, študent Komunistične akademije . . . . .

Parasjuk, oče, priletan delavec, mojster njegovih staršev . . . . .

Parasjuk, mati, priletna žena . . . . .

Parasjuk, ded, bivši hišnik, že zelo star, podoben Levu

Tolstemu . . . . .

Artamonova Angina Pavlovna, soseda Ekipaževih, dama . . . . .

Prvi stanovalec, plah . . . . .

Drugi stanovalec, ognjevit . . . . .

Pismonoša . . . . .

Sancin
Gabrijelčičeva
Vida Juvanova
Jan
Mira Danilova

Kralj
Jerman
Bratina
Rakarjeva

Cesar
Nablocka
Lipah
Potokar
Murgelj

Stanovalec in stanovalke.

Dejanje se vrši v naših dneh, v Moskvi, h koncu avgusta, v teku enega dne: prvo in drugo v sobi Ekipaževa, tretje na stanovanju Parasjukov.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec po pol 23.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 32,-
„ II. - III. vrste	30,-
„ IV. - VI. „	27-50
„ VII. - IX. „	25-50
„ X. - XI. „	23-50
„ XII. - XIII. „	21-50

Lože v parterju	Din 108,-
I. reda	108,-
„ II. „	128,-
„ III. „	76,-
„ IV. „	81,-
„ V. „	22,-
Peti ložni sedeži	27,-
I. reda	16-50
„ II. „	16-50

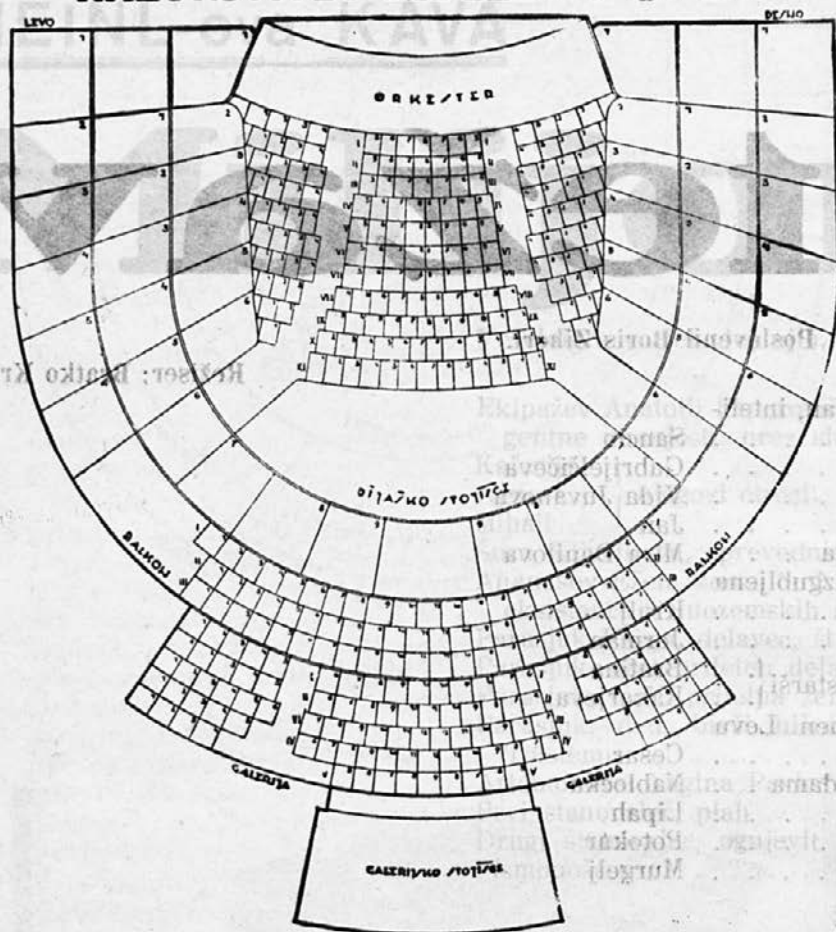
Balkoni: Sedeži I. vrste	Din 21-50
„ II. „	18-50
Galerija: „ I. „	15,-
„ II. „	12-50
„ III. „	10-50
Galerijsko stojišče	2-50
Dijaško stojišče	5-50

Pradpisana taksa za penzije in invalidnosti je vračunana v cenah

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni v oparnem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Bonboni, čokolade, bonbonijere, pecivo,
sadni soki, marmelade

ŠUMI

LJUBLJANA, GRADIŠČE 7-9

Tovarniška zaloga

Vedno sveže blago Nizke cene